

Voorzitter: Thurlings

Tegenwoordig zijn 66 leden, te weten:

Thurlings, Van der Meer, Vermeer, Mijnsbergen, Ginjaar, Stam, Von Meijenfheldt, Franssen, Tiesinga-Autsema, Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn, Eijnsink, Kaland, De Gaay Fortman, Uijterwaal-Cox, Smæts-Janssen, Ermen, Netjes, d'Ancona, Grol-Overling, Van der Werff, Rijnvos, Vonhoff-Luijendijk, De Vries, Zoon, Schinck, Oskamp, Steigenga-Kouwe, Veder-Smit, Gooden, Hendriks, Van Tets, Van der Werf-Terpstra, Vrouwenvelder, Maaskant, Abma, IJmkers, Van Dalen, Russell, Bakker, Tjeerdsma, Kruisinga, Bukman, Nagel, Heijmans, Heijne Makkreel, De Rijk, Vleggeert, Groen-smit-van der Kallen, Hofman, Hijmans, Christiaanse, De Jong, Van Soest-Jansbeken, Derks, Van Veldhuizen, Van Boven, Van der Ploeg, Vis, Tonkes, Uijen, Feij, Maassen, Van de Zandschulp, Zoutendijk, Simons en Veen,

en de heer Brinkman, Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, mevrouw Schoo, Minister voor Ontwikkelingssamenwerking, en de heer Van der Reijden, Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

De **Voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering (voor vandaag en morgen) van de leden:

Baarveld-Schlaman en Tummers, wegens deelneming aan een vergadering van de West-Europese Unie;

Bischoff van Heemskerck, wegens deelneming aan de VIe UNCTAD-conferentie;

Albeda, wegens deelneming aan een vergadering van de Internationale Arbeidsorganisatie;

Glastra van Loon, wegens verblijf buitenslands;

Buijsert.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **Voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede: dat de na overleg met het College van Senioren te nemen besluiten, alsmede de lijst van ingekomen stukken met de door mij gedane voorstellen, voor de leden ter inzage zullen worden gelegd. De op het vorenstaande betrekking hebbende stukken zullen in de Handelingen worden opgenomen. Ingevolge artikel 41 van het Reglement van Orde liggen ook de notulen van de vorige vergadering voor de leden ter inzage. Tenzij enig lid hiertegen vóór het einde der vergadering bezwaar maakt, zal worden aangenomen, dat de Kamer akkoord gaat met de voorstellen en dat zij de notulen goedkeurt;

dat ik bericht van verhindering tot bijwoning van de vergadering heb ontvangen van de Ministers van Buitenlandse Zaken, van Financiën, van Verkeer en Waterstaat en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Ik deel voorts aan de Kamer mede, dat is ingekomen een missive van de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, houdende mededeling dat de verdediging in deze Kamer van het in de Tweede Kamer aangenomen Voorstel van wet van mevrouw Kraaijeveld-Wouters en de heer Linschoten tot wijziging van de Wet nadere wijziging van de Wet Werkloosheidsvoorziening (beperking van het recht op uitkering ingevolge de Wet Werkloosheidsvoorziening voor beneden 23-jarigen) (17 934) door hem is opgedragen aan de voorstellers. Ik stel voor deze missive voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van de wetsontwerpen:

Wijziging van Hoofdstuk IXB (Departement van Financiën) van de begroting van uitgaven van het Rijk voor het jaar 1981 (verzamelontwerp; tweede wijzigingsvoorstel) (17 844);
Wijziging van Hoofdstuk XV (Departement van Sociale Zaken en

Ingekomen stukken
Financiën
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Rijkswegenfonds
Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

Werkgelegenheid) van de begroting van uitgaven van het Rijk voor het jaar 1981 (verzamelontwerp; tweede wijzigingsvoorstel) (17 525);

Wijziging van de begroting van inkomsten en uitgaven van het Rijkswegenfonds voor het jaar 1981 (verzamelontwerp; eerste wijzigingsvoorstel) (17 699).

Deze wetsontwerpen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is het **Beleidsdebat** over onderwerpen, rakende het departement van **Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur**.

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Bakker** (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Bij de behandeling van de begroting van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur doen zich enkele problemen voor, die voor de nodige vraagtekens zorgen.

In de eerste plaats is het aantal taken dat onder dit ministerie valt, zo omvangrijk en zo uiteenlopend dat wij, ondanks de uitbreiding van spreektijd, niet in staat zijn al de onderwerpen aan de orde te stellen die wij van belang achten. Wij hebben ons moeten beperken tot een greep uit het scala van onderwerpen en hebben geprobeerd daarmee ook dieper liggende vragen aan de orde te stellen.

In de tweede plaats verkeren tal van nota's en onderzoeken – ik doel nu op de 'welzijnsput' van dit ministerie – nog in een stadium van voorbereiding en derhalve kunnen deze hier niet worden besproken. De reikwijdte van de Kaderwet specifiek welzijn komt in juli aanstaande in de Ministerraad.

De invoeringswet van deze Kaderwet is nog niet aan de orde gesteld in het parlement. Met betrekking tot het interdepartementaal welzijnsbeleid is nadere berichtgeving te verwachten bij de begrotingstoelichting van 1984.

Bakker

Ten aanzien van een integrale beleidsvisie op vrije tijd kan in de zomer van 1984 een nota tegemoet gezien worden. Het project Samenhangen in welzijnsbeleid, (de klemtoon is belangrijk; anders wordt het: samen hängen) dat door het Sociaal en Cultureel Planbureau samen met de Harmonisatieraad welzijnsbeleid wordt uitgevoerd, ondervond vertraging. De rapportage zal eind 1983 verschijnen.

De brief van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken, over de herwaardering van het welzijnsbeleid verscheen op 4 mei jl. Jammer genoeg omvat deze brief nog maar drie hoofdstukken van het gelijknamig rapport nr. 22 van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. De antwoorden op de vele vragen, onder andere door onze fractie in de vaste Commissie voor WVC gesteld met betrekking tot de begroting van dit ministerie, zijn deels bevredigend en deels niet.

Voor het overige kun je je afvragen wat het betekent dat zo kort na de behandeling van deze begroting in de Tweede Kamer toch nog ruim 200 vragen te stellen waren over dit onderwerp. Daar, waar de neiging ontstaat tot het vragen van verdere verheldering, rijst de vrees dat juist in die gevallen de Minister zal verwijzen naar later nog te verschijnen notities.

Met name denk ik dan aan de uitkomsten van de commissie Herschikking Landelijke Organen, die overigens tot de best bewaarde geheimen in welzijnsland behoren. Naar wij vernamen, zouden die inmiddels aan de Minister aangeboden zijn, maar pas tegen de vakantietijd beschikbaar komen voor discussie. Dat zal ongetwijfeld vertragend werken, en dat is jammer.

Het hebben van zoveel beleidsvoornemens zou toe te juichen zijn, als het vertrouwen zou kunnen bestaan dat al deze rapporten, nota's, notities en onderzoeksuitkomsten, resultaten zouden zijn van de duidelijke beleidsvisie van de Minister van WVC als coördinerend Minister van welzijnszaken op de verdere ontwikkeling in de komende jaren van het oververhitte en hier en daar al verschroeiende welzijnswerk.

Er valt niet te ontkomen aan de indruk dat de Regering met betrekking tot het welzijnswerk wel de prijs, maar niet de waarde weet in te schatten. Dat te gemakkelijk gezegd wordt dat hulpvragenden aanleunen tegen de overheid, rekenen op hulp van

derden. Dat vrijwilligers die in deze en vele andere sectoren van onze samenleving steeds onmisbaar zijn geweest en zullen blijven, zonder al te veel bezwaren de plaats kunnen innemen van beroepskrachten.

Laat de Minister zich in de prijs daarvan trouwens niet vergissen: vrijwilligerswerk voldoet daár uitstekend, waar de randvoorwaarden zijn vervuld. Daarvoor zijn mensen nodig met kennis en tijd. Bovendien vragen de vrijwilligers nu al om meer scholing. *Hoelang duurt het eer de vrijwilligers van nu de professionals van straks zijn? Alle beroepswerk is uit vrijwilligerswerk ontstaan. Voorspelbaar is dat zich dat zich dat ook nu zal voordoen en dan wordt er opnieuw een rekening gepresenteerd.*

Aan welke vrijwilligers wordt er gedacht? Zijn dat degenen die meer vrije tijd krijgen en daarmee iets zullen willen of moeten doen om de verveling te verdrijven? Of zijn het de vrouwen die geen werk kunnen krijgen en dan maar als 'vrijwilliger' iets gaan doen om de contacten buiten het gezin in stand te houden? Of zij die een opleiding volgden maar geen baan kunnen vinden en dan maar als vrijwilliger met behoud van uitkering hun deskundigheid aanbieden? Wat betekent het laatste trouwens voor de ook door de Regering zo gevreesde concurrentievervalsing?

Wat vindt de Minister van het pleidooi van de VNG in Binnelands Bestuur van 13 mei jl., waarin er gepleit wordt onder andere de voorschriften op het terrein van de arbeidsvoorwaarden voor welzijnswerkers af te schaffen? Het antwoord van de Minister is interessant, omdat enkele maanden geleden de secretaris-generaal van zijn ministerie in een interview in De Nederlandse Gemeente verklaarde, zich te schamen om voor welzijnswerkers zo'n dik pak arbeidsvoorwaarden aan gemeenten te moeten opleggen.

Dit over de prijs van het welzijnswerk, mijnheer de Voorzitter. Vervolgens iets over de waarde. Uit welke maatschappelijke ontwikkeling van de laatste tijd kan de conclusie worden getrokken dat er een verandering in onze samenleving gaande is in de richting van meer zorg voor elkaar te willen hebben? Is dit wishful thinking?

Is dit de opvatting dat, als je knikkert met honderd knickers, er wellicht wel enkele het knikkerputje zullen halen? Of is er een onderzoek gedaan of bestaan daartoe voornemens om te zien in welke gevallen vrijwilligers evengoed of beter hulp

kunnen bieden? En ook: heeft ook hier het welzijnswerk de eer als eerste het voortouw te mogen nemen van een nieuwe ontwikkeling, namelijk het overnemen van geprofessionaliseerd werk door vrijwilligers, of zal dit ook op andere beleidsterreinen gebeuren?

Ik denk daarbij bij voorbeeld aan de discussie in NRC Handelsblad om het tekort aan politiefunctionarissen op te vullen met zelfberechting, waarmee wij het uiteraard niet eens zijn. Met enige inventiviteit zijn er nog wel meer mogelijkheden te bedenken.

In de brief van Minister Lubbers over de herwaardering van het welzijnsbeleid, in het begin van mijn betoog genoemd, is vermeld dat voor vrijwilligers een belangrijke en omvangrijke taak is weggelegd. Er staat dat bijgedragen moet worden aan een sociaal-psychologisch klimaat, waarin mensen in onderlinge solidariteit oplossingen voor hun problemen vinden en dat dit tot uitdrukking moet komen in het aangaan van meer verantwoordelijkheid en daadkracht bij het bevorderen van andermans en eigen welzijn.

Onze fractie zal graag van de Minister vernemen, welke verschijnselen in de samenleving naar zijn oordeel een dergelijke optimistische kijk op de mens rechtvaardigen en welke initiatieven zullen worden ontwikkeld om tot de realisatie van een verantwoorde afbouw van het professionele hulpverleningswerk en een even verantwoorde opbouw van het vrijwilligerswerk te komen. Wij spreken de hoop uit dat de Minister bij zijn beantwoording morgen de tijd wil nemen om zijn visie en beleidsvoornemens op dit punt uiteen te zetten.

Ten slotte rest nog een vraag aan de Staatssecretaris met betrekking tot de totstandkoming van een gecoördineerde wet op het consumentencredeet. Onze fractie verzoekt de Staatssecretaris, te verklaren dat hij bereid is de raadpleging met de betrokken maatschappelijke instellingen en adviesorganen op een zodanig tijdstip te doen plaatsvinden, dat 1 januari 1985 als ingangsdatum voor een integrale wet verzekerd is. Wij zien het antwoord van de Staatssecretaris met belangstelling tegemoet.

□

Mevrouw Ermen (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De Nota Bouwstenen voor een Ouderenbeleid van april 1982 zou oorspronkelijk op 13 juni 1983 in een UCV voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden besproken.